

Een slee voor elke deur

Ten Raa, M.H.

Published in:
Intermediair

Publication date:
1990

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Ten Raa, M. H. (1990). Een slee voor elke deur: Het subsidiëren van woonlasten is een aantasting van de consumentensoevereiniteit. *Intermediair*, 26(48), 9-9.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Volkshuisvesting

Een slee voor elke deur

Het subsidiëren van woonlasten is een aantasting van de consumentensoevereiniteit

Volkshuisvesting kost de staat miljarden. Logisch dat er met een schuin oog naar gekeken wordt door minister Kok van Financiën. De Wiardi Beckman Stichting, immer alert, heeft vorige maand een openbare manifestatie met drie lezingen aan de problematiek gewijd. Op het scherm verschenen eerst krotten van het negentiende-eeuwse kapitalisme en daarna de verlichte woningbouw van de Amsterdamse School. Maar de strijd is nog niet gestreden. De presentator, N. de Vreeze, toonde ook dia's van vrije-marktvolkshuisvesting in de Verenigde Staten en recente Nederlandse sociale woningbouw. Enerzijds rijen Archie Bunker split-level bungalows met benzineslurpers voor de deur, anderzijds speelse architectuur met verrassende doorkijkjes vanuit wandelpaden. De bungalows oogden eerlijk gezegd niet onaantrekkelijk, maar de spreker verzekerde zijn gehoor dat de bouwkundige kwaliteit slecht is. Volkshuisvesting is een kwestie van de kwaliteit van het wonen, en uiteindelijk van beschaving.

Econoom D. Wolfson van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid had er wat moeite mee. Waarom zou van alle economische goederen juist huis-

van cognac verbieden. In Oost-Europa bestaan verschillende prijzen voor buitenlandse valuta naast elkaar, en is doorwisselen verboden. Alle toegestane transacties worden door de overheid geregistreerd, zodat overtredingen vastgesteld kunnen worden, een enkele uitzondering daargelaten. In Nederland hebben we eenzelfde systeem voor huisvesting. Huurtarieven worden via subsidieregelingen gedifferentieerd naar inkomen en/of samenstelling van de bewoners. Ik kan niet het huurcontract van

Om dezelfde reden zal de rijke minder kwaliteit krijgen voor de door hem af te dragen huurpenningen. (Maar de rijke profiteert weer van de fiscale hypotheekrenteaftrek, die juist méér oplevert naarmate het inkomen toeneemt.)

Laten we nu, bij wijze van gedachtenexperiment, ons voorstellen dat deze herverdeling te becijferen is, in kwaliteitspunten en in geld, en dat het hiermee gemoeide bedrag rechtstreeks wordt overgeheveld van de rijken naar de armen, zonder gerichte subsidies te verstrekken. In principe kunnen de armen dit geld aan woongenot besteden en net zo goed blijven wonen als nu. Maar in de praktijk zouden ze dit geld niet uitsluitend aan handhaving van de woonkwaliteit besteden. Het is bekend dat particuliere woningbezitters zuiniger zijn met onderhoud dan corporaties, om zich bijvoorbeeld een grote slee te kunnen permitteren. Dit alternatieve bestedingspatroon is evenwel iets dat de consument kennelijk zelf wil en dient dus als verbetering aangemerkt te worden, indien we geloven in consumentensoevereiniteit.

Ons gedachtenexperiment begint al concrete vormen aan te nemen. Over welke bedragen hebben we het? De Miljoenennota 1991 meldt volkshuisvestingsuitgaven ten bedrage van 9,2 miljard, inkomsten 4,2 miljard en huursubsidie 1,85 miljard. Het gaat dus om $9,2 - 4,2 + 1,85 = 6,85$ miljard gulden. Laten we dit bedrag rechtstreeks overhevelen naar de armen. In antwoord op kamervragen naar aanleiding van de Miljoenennota heeft minister Kok gezegd, dat één procent verhoging van de uitkeringen 660 miljoen gulden kost. Van onze 6,85 miljard zouden de uitkeringen dus met meer dan tien procent omhoog kunnen.

Neem een werkloze alleenverdiener. Volgens de notitie inkomstenbelasting 1991 van het ministerie van Sociale Zaken, is hij goed voor f 19 936,- per jaar, dus f 1661,33 per maand, inclusief vakantie-

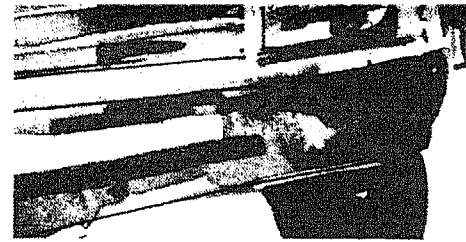
Hans Sprangers

leid naa er wat moeite mee. Waarom zou van alle economische goederen juist huisvesting uitverkoren moeten worden tot een miljarden souperend beschavingsartikel? Nee, de kern van de zaak is gewoon dat mensen met een laag inkomen worden geholpen. Om ervoor te zorgen dat de subsidies terechtkomen bij degenen voor wie ze bedoeld zijn, bepleitte Wolfson een ontmanteling van 'objectsubsidies' en een versterking van 'subjectsubsidies'. Objectsubsidies gelden huizen, ongeacht de bewoners, vooral woningwetwoningen, maar ook premiewoningen. Subjectsubsidies worden ontvangen door personen, voornamelijk in de vorm van individuele huursubsidie.

Het is een sympathieke gedachte om mensen met een laag inkomen te helpen door de prijs die zij betalen voor huisvesting te reduceren. Maar waarom alleen voor huisvesting? Zou het niet nog beter zijn, om bijvoorbeeld voor de 'minima' alle prijzen met tien procent te verlagen? Zou een dergelijke aanpak, eventueel te verfijnen met een glijdende schaal voor de verschillende inkomens en/of samenlevingsvormen, niet een mooi programmapunt voor de Partij van de Arbeid zijn? Maar misschien zegt u, geef me in plaats van die kortingen tien procent extra inkomen; dat komt op hetzelfde neer en is wel zo eenvoudig.

Inderdaad is het ondoenlijk om alle prijzen te differentiëren naar gebruiker, alhoewel de PvdA een heel eind komt. Recent nog stelde het Tweede-Kamerlid W. Vermeend voor om de auto van de gewone man te ontzien door cylinderinhoud extra te belasten. Maar neem nou een typisch verbruiksartikel als drank. Als ik het volle pond moet betalen voor een fles cognac van dertig gulden, maar mijn werkster kan deze kopen voor slechts vijftwintig gulden, is het voor mij natuurlijk een kleine moeite om de cognac voortaan door de werkster te laten inkopen. Alleen de minima zouden nog cognac kopen en de handel doet de rest.

Je kunt natuurlijk het doorverkopen

mijn woning op naam stellen van mijn werkster en van haar onderhuren; deze wanpraktijk zou in het bevolkingsregister aan het licht komen. In de Verenigde Staten is het moeilijker om huurtarieven te differentiëren, bij ontstentenis van een bevolkingsregister.

Impliciet is het volkshuisvestingsbeleid een herverdeling van woonkwaliteit. De arme kan en zal beter wonen dan hij zou doen wanneer er geen subsidie zou bestaan.

is hij goed voor *f* 19 936,- per jaar, dus *f* 1661,33 per maand, inclusief vakantie-toeslag. Daar zou volgens ons gedachtenexperiment *f* 172,43 per maand bij kunnen. Onze alleenverdiener mag dit bedrag aanwenden ter compensatie van de huurverhoging, maar hoeft dat niet. Als hij met huisvesting van mindere kwaliteit genoeg zou nemen en een deel van de *f* 172,43 zou besteden aan de vergroting van de cylinderinhoud van zijn automobiel, zou hij het vertrouwen van menig socialist in onze beschaving beschamen.

Thijs ten Raa

Dr. T. ten Raa werkt als academie-onderzoeker bij de economische faculteit van de Katholieke Universiteit Brabant.
